

gantium in Christo esse duas scientias, vel duas sapientias.

Ad primum ergo dicendum, quod Christus cognovit omnia per scientiam divinam operatione increata, qua est ipsa Dei essentia; Dei enim intelligere est sua substantia, ut probat Philosophus, 12 Metaphy¹. Unde hic actus non potuit esse animæ humanae Christi, cum sit alterius naturæ. Si igitur non fuisset in anima Christi aliqua alia scientia præter divinam, nihil cognovisset; et ita fuisset frustra assumpta, cum omnis res sit propter suam operationem.

A secundum dicendum, quod si duo lumina accipiantur ejusdem ordinis, minus offuscatur per majus, sicut lumen solis offuscatur lumen candelæ, quorum utrumque accipitur in ordine illuminantis. Si vero accipiantur duo lumina, ita quod majus sit in ordine illuminantis, et minus in ordine illuminati, minus lumen non offuscatur per majus, sed magis augetur, sicut lumen aeris per lumen solis. Et hoc modo lumen scientiae non offuscatur, sed magis clarescit in anima Christi per lumen scientiae divinae, que est lux vera illuminans omnem hominem venientem in hunc mundum, ut dicitur Joan. 1.

Ad tertium dicendum, quod ex parte unitorum ponitur scientia in Christo, et quantum ad naturam divinam, et quantum ad humanam; ita quod propter unionem, secundum quam est eadem hypostasis Dei et hominis, id quod est Dei, attribuitur homini, et id quod hominis, attribuitur Deo, ut supra dictum est². Sed ex parte ipsius unionis non potest ponи in Christo aliqua scientia; nam unio illa est ad esse personale, scientia autem non convenit personae nisi ratione alicuius naturæ.

COMMENTARIUS.

Divus Thomas nomen scientiae pro nomine cognitionis usurpat, ut ipse in articulo expavit, et generatim agit de cognitione, ut actum primum et secundum comprehendit; unde, cum respondet in Christo esse scientiam creatam, utrumque affirmat, scilicet, esse in illo cognitionem creatam, et principia ad illam necessaria. Et ita ex tribus rationibus quas afferit, prima, quæ fundatur in perfectione animæ Christi, generalis est, et utrumque probat, scilicet tam actum quam habitum seu facultatem intelligendi. Secunda vero

¹ Tex. 39, tom. 3.

² Q. 3, art. 4, in arg. et respon.

tantum procedit de operatione, et consequenter de facultate ad illam necessaria. Tertia autem, quæ in hoc fundatur, quod habitus principiorum est homini naturalis, non tam de actu vel habitu proprio dicto, quam de ipso naturali lumine intellectus concludit, et ita est tota littera perspicua. Solutiones vero argumentorum faciles sunt; verum difficultas, quæ tangitur in solutione ad primum, in sequenti disputatione tractanda est. De opinione vero quæ ponebat in Christo specialem scientiam unionis, quam D. Thomas tangit in solutione ad 3, dicimus commodius disp. 26, super q. 10 D. Thomæ.

DISPUTATIO XXIV,

In quatuor sectiones distributa.

DE INTELLECTU CREATO ANIMÆ CHRISTI, ET EJUS ACTIBUS.

De tribus occurrit hoc loco disputatio, scilicet de intellectiva potentia animæ Christi, et de actibus ejus, et habitibus in communi; omnia enim hæc D. Thomas in hoc articulo attigit; et supra, q. 5, art. 4, quæsivit an Verbum assumpserit intellectum; quam quæstionem ibi diximus pertinere ad hunc locum, prout intellectus significat ipsam potentiam intelligendi.

SECTIO I.

An in anima Christi sit intellectus creatus, et quæta perfectionis sit.

1. In anima Christi intellectus creatus. — Praeter errorem Apollinaris et Arii, et aliorum qui negarunt esse in Christo animam rationalem, non invenio aliquem posuisse in Christo substantiam animæ rationalis, et negasse potentiam intellectivam, quamquam aliqui voluntatem creatam negasse videantur, de qua eadem fere est ratio. Sed de eorum sensu et errore infra, q. 18, dicemus. Dico ergo, de fide certum esse habere animam Christi intellectum creatum. Probatur primo ex Scripturæ testimoniosis, et Conciliorum definitionibus, quibus supra probatum est, assumpsisse Verbum mentem seu animam rationalem; quamquam enim subtilitate metaphysica anima rationalis distingui possit, et præscindi ab intelligendi facultate, tamen, communi loquendi modo, prout loquuntur Scripturæ, Concilia et Sancti, anima rationalis vocatur illa, quæ proxime est apta ad ra-

tiocinandum, atque adeo quæ facultatem habet intelligendi. Secundo probatur ex generalibus definitionibus Conciliorum, quæ, licet in particulari non loquantur de intellectu, tamen in generali definitione illum comprehendunt; dicit enim Agatho Pap., in epist. Synod. (quæ VI Synod., act. 4, refertur, et in 8 suscipitur): *Confitemur in Christo omnia duplicita, quæ ad naturas pertinent, duas naturas ejus prædicamus, et unamquamque proprietates naturales habere confitemur: divinam, omnia, quæ divina, humanam omnia, quæ humana sunt, absque ullo peccato.*

Et idem inferioris repetit, et refert in eamdem sententiam Concilium Chalcedonense, act. 5, dicens Christum, rationalem animam perfectam assumpsisse, salva omni ejus proprietate, et per omnia nobis similem, absque peccato; et V Synod., collat. 8, can. 7, ubi eodem modo loquitur. Idem Sophronius, in epist. quæ refertur eadem VI Synodo, act. 11, ubi expresse videtur loqui de intellectu; dicit enim, *assumpsisse Verbum animam rationalem animabus nostris contributum, et mentem nostræ menti comparem;* et ideo D. Thomas, hic, dixit in VI Synodo damnatam esse positionem negantium in Christo duas scientias, vel duas sapientias. Similis denique definitio habetur in Concilio Lateranens., sub Mart. I, can. 9, ubi dicitur, *fuisse proprietates humanitatis in Christo indiminute, et sine deminoratione.* Tertio, omnia, quibus statim probabimus in Christo fuisse actum intelligendi, hoc a fortiori convincunt, nam actus præsertim vitalis supponit potentiam. Idem etiam convincit illis testimoniis, quibus infra probatur sumus in Christo fuisse liberum arbitrium, quo argumento uitit Damasc., lib. 3 de Fid., c. 14: *Quoniam θεοντις, inquit, appetitio est cum ratione conjuncta;* et Theologi definiunt liberum arbitrium esse facultatem voluntatis et rationis, ut constat ex 1, 2, q. 1, art. 1. Ultima ratio est, quia est evidens verum hominem necessario habere intellectum, seu proximam intelligendi facultatem, quæ cum substantia animæ rationalis necessario conjuncta est.

2. Objectio. — Responso. — Dices: non est tamen evidens, non posse separari de potentia absoluta. Respondetur tamen: ex dictis est certum non fuisse separatum, imo et evidens fere est, quia assumere animam sine potentia intellectiva, nec dignitatem Verbi Dei decebat, quia illo posito non esset capax in humanitate assumpta visionis divinae, nec rationalis cognitionis, sed esset quasi brutum;

superasse reliquos homines, propter rationes easdem supra tactas, et quia (ut infra ostendemus) corpus Christi fuit optime dispositum ad rationalem animam suscipiendam.

SECTIO II.

Utrum fuerit in Christo homine actus intelligendi creatus, et ex quo tempore.

4. Constat, in Christo esse scientiam increatam, est enim verus et perfectus Deus, unde fit, per communicationem idiomatum vere dici, hunc hominem omnia scire per increatam scientiam, ut bene exponit D. Thomas quæstione sequenti, art. 1, ad 3; nunc vero inquirimus an in humanitate, et anima, et intellectu creato, habuerit actualem scientiam, et quæ illa fuerit.

2. In quo primus error esse potest negans, Christum per humanitatem aliquid actu cognovisse, et hujusmodi existimant aliqui fuisse Monothelitarum errorem, qui unam tantum dicebant esse in Christo operationem, eamque esse divinam; quod præcipe intelligebant de operatione interna voluntatis, atque adeo intellectus. Sed de hac hæresi infra, q. 19, dicendum est.

3. Secunda sententia affirmat, Christum per animam suam actu intellexisse, non tamen actu creato, sed ipsa scientia increata unita intellectui creato Christi ratione actus intelligendi. Hanc sententiam ex parte tenet Hugo de Sanct. Vict., opusc. de Anima Christi et ejus scientia, et lib. 2 de Sacrament., p. 6, c. 1; dico autem ex parte, quia hic auctor, quamvis affirmet animam Christi cognovisse per scientiam increatam, non tamen expresse negat esse in illa anima aliquem actum creatum; et in eamdem sententiam citat hic Cajetanus Joan. de Ripa, et Capreol., in 3, dist. 14, q. 1, art. 2, argumentis contra 2 concl., et Gregorius, in 2, d. 7, q. 2, refert aliquos ita sensisse de omnibus beatis. Fundamentum in præsenti esse potest, quia hoc non implicat contradictionem, et pertinet ad maximam Christi perfectionem; ergo non est illi negandum, præsertim cum Paulus, 1 ad Colos. 2, dicat in Christo esse *omnes thesaurorum sapientie et scientie Dei*. Major probatur, quia essentia divina tam vere ac formaliter est actus intelligendi, sicut est objectum actu intelligibile; ergo, sicut per seipsam uniri potest in ratione objecti, seu speciei intelligibili, ita et in ratione actus. Idem argumentum et difficilior sumitur ex ratione subsistentiae,

quia, sicut anima formaliter intelligit per actum intelligendi, ita subsistit per actum subsistendi; at Verbum, quia est formalis subsistens, potest per se ipsum uniri, et supplere vicem subsistentiae creatæ; ergo similiter, etc.

4. Dico primo: certum de fide est, Christum ut hominem, per intellectum creatum habuisse actualem scientiam, seu cognitionem. Probatur primo ex Scriptura, Joan. 8: *Scio unde veni;* et infra: *Scio eum, et sermonem ejus servo;* sicut ergo observat mandata in quantum homo, ita et sciebat in quantum homo. Simile est illud Joan. 13: *Sciens Jesus quia venit hora ejus;* Matth. 22: *Cognita Jesus nequitia eorum,* et similia, quæ passim habentur in Evangelio. Secundo, in Scriptura tribuantur Christo oratio, meritum, et similes actiones, quæ vel sunt actus intellectus, vel voluntatis, quæ supponit actum intellectus ejusdem animæ, cuius est voluntas, quia non excitatur anima ad amandum nisi ea quæ cognoscit. Tertio, confirmatur ex sermone et doctrina Christi, docebat enim quæ intelligebat (loquebatur enim ut homo rationalis); sicut ergo docebat et loquebatur ut homo, ita etiam intelligebat; unde Joan. 1: *Deum nemo vidit unquam: Unigenitus, qui est in sinu Patris, ipse enarravit;* et Joan. 8: *Quod video loquor;* et Agatho Papa, in citata epistola, dicit in Christo fuisse locutionem humanam habentem humanas proprietates, quarum una est, ut ab humana intelligentia procedat. Quocirca definitiones supra adductæ ad hoc ipsum confirmandum adduci possunt. Ultimo uti possumus ratione, et optima est illa D. Thomæ, quia potentia est propter operationem (frustra enim assumpsisset Verbum rationale animam et intellectum, nisi illa esset intellectum), quare hoc esset contra finem incarnationis, et præter dignitatem Verbi incarnati.

5. Dico secundo: in intellectu Christi fuit actus creatus intelligendi. Hanc etiam conclusionem existimo de fide certam, et definitam in VI Synod., et aliis Conciliis, quæ definiunt in Christo esse duas operationes, divinam et humanam; est enim universalis definitio, quæ non minus locum habet in actu intellectus quam voluntatis. Item ex supra citatis generalibus locutionibus, quibus affirmant Concilia fuisse in Christo utramque naturam perfectam cum omnibus proprietatibus. Probatur autem breviter ex Scriptura, Isai. 11: *Requiescat super eum Spiritus Domini, Spiritus sapientie, intellectus, scientie, et*

consilii; quod esse intelligendum de donis creatis, supra ostendimus ex Sanctis, qui magis de actibus quam de habitibus loquuntur. Item Luc. 2: *Proficiebat sapientia, etc.* Nam, licet hic locus a multis Sanctis exponatur de demonstratione et ostensione sapientie (sicut supra diximus agentes de gratia), tamen, sicut ibi diximus hanc ostensionem non esse sine aliquo augmentatione in ipsis actibus gratiae, ita nec fuit sine actibus scientie, præsertim quia infra, q. 12, referemus multos Patres, qui locum hunc intelligunt de vero augmentatione scientie creatae per proprios actus ejus. Ad denique ex contextu constat, sicut est sermo de ætate et gratia hominis, ita et de sapientia hominis, ut expresse docuit Ambr., lib. de Incarn. Dom. sacram., c. 7. Ultima ratio, sumpta ex proprietate et perfectione humanæ naturæ, quæ est in Christo, hoc satis confirmat.

6. *Anima Christi nihil formaliter intellexit per scientiam increatam divinitatis.* — *Actionis vitalis immanens cur necessario petit esse a potentia sui subjecti.* — Dico tertio: anima Christi Domini neque Deum ipsum, neque quidquam aliud formaliter intellexit per ipsam scientiam increatam divinitatis. Hæc est sententia communis Theologorum, D. Thom. hic, in 3, q. 1, art. 1, et q. 20, de Verit., art. 1; Cajet. et aliorum Thomistarum; Capreol. supra, dicta dist. 14, ubi Bonavent., q. 1; Marsil., q. 10, art. 2; Gregor. supra; et colligi potest ex Agathone Papa, dict. epist., inde enim probat in Christo non posse unam esse operationem utriusque naturæ, quia impossibile est propriam operationem unius naturæ fieri operationem alterius, et in hanc sententiam citat Augustin., 5 contra Julian., ubi nihil invenio; in libro tamen de Duabus animabus, contra Manicheos, c. 10, multa habet, ex quibus illud deduci potest; et Ambros., lib. 2 de Fide, c. 4, aperte dicit operationem unius potestatis non posse esse alterius: *Nam ubi est, inquit, substantia diversa, nequit esse operatio una.* Et ad eundem modum argumenteretur Damasc., lib. 3, c. 13, 14 et 15, et Leo Pap., epist. 10 ad Flavian., et 96 ad Leonem Augustum. Ratio vero peculiaris ex hoc mysterio reddi potest, quia, si scientia increata divinitatis per seipsum esset ita unita intellectui creato animæ Christi, ut redderet illam actu intelligentem, jam esset unio facta in natura, et esset communis toti Trinitati. Sed haec ratio non cogit; diceretur enim, hanc unionem non esse hypostaticam, sed beatifi-

cam, et vel esse, vel saltem posse esse communem omnibus beatis, atque adeo non esse substantiale unionem, sed accidentalem. seu potius intelligibilem, sicut multi loquuntur de unione divinitatis in ratione speciei intelligibilis. Ratio ergo propria est, quia actus intelligendi intellectus creatus essentialiter dicit duplum respectum ad intellectum, quem constituit intelligentem, ratione cuius reputat actu increato, ut per seipsum constitutum intellectum actu intelligentem. Primus respectus est actionis; nam, quia intelligere est actus vitae, oportet ut sit actio intelligentis, nam actualis vita consistit in actione, ut ex prima parte, seu materia de anima constat. Alius respectus est formæ, est enim intellectio actus formalis intelligentis, cum sit actus secundus et immanens, et ideo per formalem unionem sui ad intellectum constituit illum intelligentem. Quod duobus modis fieri potest, scilicet, vel per summam identitatem, ut contingit in Deo, quia est ipsum intelligere per essentiam, vel per informationem propriam, ut est in omni intellectu quæ ab intellectu distinguitur; quia ergo intellectio increata nec fieri potest ipse intellectus creatus, neque ab illo effici, neque illum informare, ideo per seipsum non potest constituere illum actu intelligentem.

7. *Responsio ad fundamentum.* — Et hæc ratio solvit fundamentum secundæ sententie; ad priorem enim partem de specie, seu obiecto intelligibili respondet hic Cajetanus speciem esse formam in esse intelligibili, intellectuoperationem vero in esse naturali; essentiam autem divinam posse informare intellectum creatum, ut intelligibilem formam, non vero naturalem. Quod si interroges cur actus intelligenti creatus magis sit forma naturalis quam species intelligibilis, Cajetanus nullam rationem reddit, sed solum inductione probat intellectuoperationem esse formam naturalem, quia ita reperimus in omnibus intellectuoperationibus creatis, cum tamen eadem fere fieri possit in speciebus creatis. Quare gratis mihi videtur conficta illa distinctio, ut omniam vix posse intelligi, si de vera forma sit sermo; nam illa, quæ dicitur forma in esse intelligibili, vel formaliter dat aliquod esse reale, vel nullum confert: si hoc posterius dicatur, vere non est forma realis, cum non habeat realem causalitatem formæ, quæ est dare formaliter aliquod esse reale componendo unum aliquod reale ens. Si autem dicatur prius, fieri non potest ut essentia divina ita informet intellectu-

tum creatum, quia nec potest dare illi esse substantiale, quia intellectus non est capax illius, nec accidentale, cum ipsa formaliter non sit accidentis; neque posset alteri ex his modis uniri, quin esset vera forma substantialis, vel accidentalis, atque adeo forma physica seu naturalis. Et hæc ratio applicari optime potest ad confirmandam conclusionem positam, quia, quamvis divina essentia sit formalis intellectio, est tamen intellectio substantialis, cuius non est capax intellectus creatus, qui solum accidentaliter, non substantialiter est intelligens.

8. *Essentia divina cur uniri potest intellectui creato per se ipsam in ratione speciei intelligibilis, et non actus.* — Ad exemplum ergo de specie intelligibili respondet, speciem intelligibilem creatam per se non ponit ut informet, sed ut efficiat, nam per se tantum est quasi semen objecti, ut supplet absentiam vel efficacitatem ejus: ut enim intellectus intelligent, requirit concursum sui objecti, qui non est concursus formæ intrinsece informantis, sed efficientis, aut termini specificantis; species vero ponitur, ut supplet vicem ejus, præsertim in ratione principii coefficientis; quod vero inhæreat, convenit speciei accidentali eo quod accidentis est, non ex vi concursus necessarii ad intellectuionem; essentia ergo divina, cum dicatur per se ipsam supplere vicem speciei, non est quia vere informet, sed solum quia intime adest intellectui, et cum illo concurrit ad visionem sui, tam in ratione principii efficientis, quam objecti terminantis illam, ut latius 1 p., q. 12.

9. *Subsistens creatum cur suppleri potest per increatum, et non intellectio creatum per divinam.* — Ad aliud vero exemplum de subsistens, negatur similitudo propter multa. Primo, quia subsistere non consistit in actione quæ sit ab intrinseco principio vitæ, sicut intelligere, quæ ratio etiam de specie intelligibili dari poterat. Secundo, quia subsistens non est vera forma, sed tantum terminus naturæ, ut supra dictum est. Tertio, quia subsistens etiam creata est actus substantialis, et ideo suppleri potest per subsistentiam increatum etiam substantialiem; at vero intellectio creata est actus accidentalis, et ideo intellectio substantialis non potest vicem ejus subire. Et confirmatur hæc responsio et conclusio, nam, si fundamentum illud aliquid valeret, sequeretur, quia essentia divina est formaliter sua misericordia et justitia et aliæ perfectiones similes, posse per se ipsam reddere for-

maliter justam, misericordem, etc., animam humanam, quod est absurdum; alias posset etiam justificari homo formaliter per ipsam justitiam increatum Dei, quod est plus quam falsum, ut constat ex doctrina de justificatione.

10. *Nulla perfectio existens in Deo potest per se uniri creaturæ, præter subsistentiam.* — Ex quibus exemplis licet intelligere, nullam perfectionem formaliter existentem in Deo, posse per se ipsam formaliter communicari seu uniri creaturæ, præter subsistentiam, quia omnis alia perfectio, ut est in Deo, pertinet ad ipsius naturæ (ut ita dicam) constitutionem; Deus autem non potest uniri creaturæ in natura, ut supra ostensum est. Ut vero talis perfectio esse potest in creatura, vel est essentialis, ut est perfectio substancialis, prout de natura dicitur, et ita non potest conferri per ipsam essentiam Dei, quia non potest illa essentialiter constituere essentiam creatam; vel est accidentalis, et ita etiam non potest formaliter dari per substantialem perfectionem ipsius divinitatis, propter rationem factam.

11. *Dubium. — Sententia Joan. Ripæ qualis.* — Sed quæres primo quā sit certa hæc postrema conclusio. Quidam enim eam putant esse de fide, et contrariam hæreticam; alii periculosam et temerariam sententiam Ripæ appellant, quia ex illa sequitur animam Christi comprehendere Deum, quia videret Deum eadem visione qua ipse se videt. Sequitur etiam animam Christi non indigere lumine creato ad videndum Deum, quod est damnatum in Concilio Viennen., Clement. Ad nostrum, de Hær. Sequitur denique animam Christi amare Deum ipso amore increato quo Deus se amat, et non per charitatem creatam illi infusam, quod supra haeticum esse diximus. Denique, in Concl. Basil., sess. 22, damnatur hæc propositio Augustini de Roma: *Anima Christi tam clare ac intense videt Deum, sicut Verbum ipsum.*

12. *Responsio.* — Respondeo: ita asserere animam Christi cognoscere omnia quæ intelligit, per ipsam increatum scientiam, ut nullum habeat creatum actum intelligendi, est plane haeticum; tamen, si non negetur habere actus creatos, asserere etiam cognoscere per increatum, non est haeticum, quia neque conclusio nostra est definita in aliquo Concilio, neque aperte colligitur ex Scriptura, vel ex aliis principiis fidei; neque enim ex contraria sententia sequitur aperte compre-

hensio Dei; dici enim posset illam scientiam increatum non totaliter uniri intellectui creato, sed juxta capacitatem ejus; et eadem ratione dici posset lumen gloriae esse necessarium, non ad agendum, sed ad suscipiendum illam visionem, et ut intellectus fiat capax illius. Merito tamen temerarius censendus esset, qui contrariam sententiam vellet defendere, quam Theologi fere omnes ut absurdam et improbabilem reliquerunt, cuique Agatho Papa et alii Patres citati fere aperte contradicunt; quæ denique, licet non aperte repugnet, parum tamen consentanea est principiis fidei.

13. *Dubium secundum.* — Quæres secundo quo tempore incepit anima Christi habere hos actus intelligendi, seu ratione uti. Gnostici, quantum ex Irenæo colligitur, l. 4, c. 17, videntur asseruisse, Christum in infantia non habuisse rationis usum. Brentium etiam asseruisse Christum, sicut corpore, ita et animo adolevisse, refert Feuarden., in Iren., l. 2, c. 49, n. 5. Et ibidem ait, Gallasium, in annotat. illius loci Irenæi, asseruisse Christum more aliorum hominum didicisse. Et alios similis hæreticos ibidem refert, quos variis Patrum testimonii confutat, et ex his quæ in discursu sequentium quæstionum dicemus, sufficienter confutabuntur a nobis. Nunc breviter dico, ex communi doctrina Theologorum, in 3, dist. 14, Christum, a primo instanti conceptionis sue, usum fuisse ratione, et habuisse actus intelligendi. Hæc est aperta sententia August., l. 2 de Peccat. merit., c. 29, et juxta illam intelligenda sunt quæ idem tractaverat, l. 4, c. trigesimo septimo; idem docet Ansel., lib. 2 Cur Deus hom., c. 13. Probatur ex illo Jerem. 31: *Mulier circumdat virum*, id est, Virgo Christum, qui vir dicitur, non ætate, sed sapientia, ut ibi Hieron. et alii Patres exponunt, et eleganter Bernard., homil. 2 in Missus est; deinde ex illo Joan.

1: *Vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Unigeniti a Patre, plenum gratiae et veritas*, id est, scientiæ, ut August. et alii exponunt; sicut ergo a primo instanti conceptionis fuit *Unigenitus a Patre*, ita etiam fuit plenus scientiæ, ita enim decebat tantæ personæ dignitatem, ut in simili argumentatur August., 15 de Trinit., c. 26, et indicat Cyp., lib. de Cardin. Christ. oper., capit. de Nativ. Christi; et melius Anselm., l. 2 Cur Deus hom., c. 13. Ex quibus confirmatur: nam Verbum in natura nostra eas tantum imperfectiones asumpsit, quæ ita sunt connaturales naturæ

SECTIO III.

Utrum omnis actus intelligendi animæ Christi fuerit verus, certus et evidens.

1. Nonnulli antiqui hæretici docuerunt habuisse animam Christi cognitionem creatam admistam ignorantie, atque adeo ex aliqua parte incertam et inevidentem. Ita sensisse Gnosticos, colligitur ex Iren., 1 contra hæres., c. 16; de Arianis idem indicat Ambros., 5 lib. de Fid., c. 7; et idem docuit Themistius quidam, a quo Themistiani, ut refert Sophronius, in epist. quæ habetur VI Synod., act. 11; et Liberatus, in Breviario, c. 19. Idem denique Agnoitæ, ut refert Gregor., lib. 2 Regist., c. 42; et Isidor., lib. 8 Etymolog., c. 5. Fundamenta horum errorum sunt quædam loca Scripturæ, quæ in sequentibus quæstionibus a nobis explicanda sunt.

2. Suppono ergo in intellectu animæ Christi fuisse actus, tum naturales, tum etiam supernaturales. Hoc ex sequentibus quæstionibus fusius constabit; nunc brevit plicatur, quia in Christo fuit perfecta natura humana cum omnibus suis proprietatibus naturalibus, ut Concilia definiunt; ergo habuit suos actus naturales, nam, licet hi actus non sint ad modum proprietatum manantium a natura, sed pendere possint ex voluntate operantis, tamen sunt proprietates seu perfectiones maxime consentaneæ ipsi naturæ, quibus privari non debet natura omni ex parte perfecta; quin potius, servato naturali ordine, impossibile est ut homo ut ns sensibus non